

รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรมต้นแบบในอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร*

Management model of a model moral school

at BangMunNak District in Phichit Province

¹دنوپل ภัคดี, พระครูวิโชติสิกขกิจ และพระครูสุธีภิตติบัณฑิต¹Danupon Phakdee, Phrakru Wichotisikhakitand and Phrakru Suthi Kittibundit

วิทยาลัยสงฆ์พิจิตร

Phichit Buddhism College

¹Corresponding Author's E-mail: yellowskyhigh@hotmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรมต้นแบบในอำเภอบางมูลนาก 2) เพื่อเปรียบเทียบจำแนกรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรมต้นแบบในอำเภอบางมูลนาก 3) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรมต้นแบบในอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี ประชากร คือ นักเรียนโรงเรียนบางมูลนากภูมิวิทยาคม ตำบลบางมูลนาก อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร จำนวน 2,140 คน โดยวิจัยเชิงปริมาณ ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 184 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม มีความเชื่อมั่น .965 สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ส่วนวิจัยเชิงคุณภาพแบบกึ่งโครงสร้าง เก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 11 คน โดยวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรมต้นแบบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) บุคลากรที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และ 3) แนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรมต้นแบบในอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ส่งเสริมการศึกษาอย่างเป็นระบบเพื่อทำความเข้าใจตนเองและสังคม ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา สนับสนุนให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยในตนเอง ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้สถานศึกษา สนับสนุนผู้เรียน เรียนรู้ได้ง่ายขึ้นและเข้าใจข้อเท็จจริง ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ พัฒนาสภาพความเป็นจริง แทนที่จะเป็นห้องเรียนแบบเดิม

คำสำคัญ: รูปแบบการบริหาร; การบริหารจัดการ; โรงเรียนคุณธรรมต้นแบบ

ABSTRACT

This research aimed to 1) study the management model of model moral schools in Bang Mun Nak District, 2) compare and classify the management model of model moral schools in Bang Mun Nak District, 3) study the problems, obstacles and suggestions towards the management model of model moral schools in Bang Mun Nak District, Phichit Province. The research methodology was mixed methods. The population was 2,140 students of Bang Mun Nak Bhumiwitthayakhom School, Bang Mun Nak Subdistrict, Bang Mun Nak District,

* Received March 10, 2025; Revised May 29, 2025; Accepted June 14, 2025

Phichit Province. The quantitative research was conducted using a survey research method. Data was collected from a sample of 184 people. The research instrument was a questionnaire with a reliability of .965. The statistics used in the research were frequency, percentage, mean and standard deviation, t-test and one-way analysis of variance. The semi-structured qualitative research was conducted by collecting data from 11 key informants. The data was analyzed and synthesized in terms of content. The research results showed that 1) the overall management conditions of model moral schools were at a high level, 2) personnel with different genders, ages, education levels and work experiences had different opinions but were not statistically significant, and 3) the management guidelines of model moral schools in Bang Mun Nak District, Phichit Province In terms of educational management in educational institutions, it promotes systematic education to understand oneself and society. In terms of curriculum development in educational institutions, it supports learners to see their own value and have self-discipline. In terms of the development of learning processes in educational institutions, it supports learners to learn more easily and understand the facts. In terms of growth and promotion of learning resources, it develops real conditions instead of the traditional classroom.

Keywords: Management Model; Management; Model moral schools

บทนำ

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้พัฒนาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2562 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2432 พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ในหมวด 4 ว่าแนวการจัดการศึกษา ตามหลักการสำคัญของการเรียนการสอน (มาตรา 22) รวมถึงจุดมุ่งหมาย และสาระเนื้อหาของหลักสูตร (มาตรา 23 และ 27) ตามกระบวนการจัดการ (มาตรา 24) การประเมินผล (มาตรา 25) และองค์กรที่จัดทำหลักสูตร (มาตรา 26) ตามเงื่อนไขของความสำเร็จอื่นๆ ซึ่งได้กำหนดไว้ให้ชีวิต ค่านิยมของบุคคลในสังคมเกิดความเปลี่ยนแปลง เบี่ยงเบนไปจาก หลักศีลธรรมจริยธรรมที่ดั่งตามหลักธรรมของพุทธศาสนา (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2544) ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้คู่คุณธรรม

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ซึ่งถือว่าเป็นกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาฉบับแรกของไทยที่มุ่งหวังจะยกระดับการศึกษาและปฏิรูปการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน โดยกำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาโดยยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542) จึงเป็นภารกิจที่มีกฎหมายรองรับครูอาจารย์และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้องถือปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ไม่ใช่นโยบายหรือแผนงานที่ใครจะทำก็ได้ไม่ทำก็ได้ ด้วยความจำเป็นดังกล่าวครูผู้สอนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน ต้องทบทวนบทบาทของตนเองว่าการจัดการเรียนการสอนที่ตนกำลังดำเนินการอยู่มีคุณภาพถูกต้อง เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพ สังคมไทยและสังคมโลกปัจจุบัน

การดำเนินงานจะประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์มากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับการทำงานของผู้บริหารในการนำหลักการบริหารมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงาน คือ หลักความรับผิดชอบและหลักความ

คุณค่า การพัฒนาทางด้านวัตถุมากกว่า พัฒนาศังคมในด้านอื่นๆ โดยเฉพาะการพัฒนาทางด้านจิตใจ อาทิ สิทธิ และหน้าที่การมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม ต้องเอาใจใส่ในปัญหาของบ้านเมือง ความกล้าหาญที่จะรับผิดชอบต่อจากการกระทำ ยึดมั่นในความถูกต้อง (อมรา เล็กเริงสินธุ์, 2560) ยึดหลักความซื่อสัตย์สุจริต ขยัน อดทนมีระเบียบวินัย การพัฒนานั้นก็ได้เป็นไปอย่างยั่งยืนและครอบคลุมทั้งด้านคนและวัตถุ เพราะการพัฒนาประเทศโดยมุ่งความเจริญทางเศรษฐกิจและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่เน้นเรื่องวัตถุอุปกรณ์อย่างรวดเร็ว โดยขาดความสมดุลกับการพัฒนาทางด้านจิตใจของคนให้มีคุณธรรมจริยธรรม(พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542)

จากข้อมูลเบื้องต้น การบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรมต้นแบบในอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร สภาพการณ์ทางสังคมวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงในด้านความมุ่งหมายในการจัดการศึกษาของไทยในปัจจุบันเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข กระทรวงศึกษาธิการจึงได้มุ่งเน้นการปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของประชากร และอนาคตของชาติ เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลก

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรมต้นแบบในอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรมต้นแบบในอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรมต้นแบบในอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนการสร้าง และการหาแบบคุณภาพของแบบสอบถามดังนี้

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบความคิดในการสร้างแบบสอบถาม
2. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารการวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยพิจารณาถึงรายละเอียดต่างๆ เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้
3. ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
4. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. นำเสนอร่างแบบสอบถามต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข
6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา
7. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับจริง และนำไปแจกกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

8. รวบรวมแบบสอบถาม แล้วนำมาวิเคราะห์

ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรมต้นแบบในอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร โดยใช้แบบสอบถามชนิดเลือกตอบจำแนกเป็น 4 ด้าน คือ

- 1) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
- 2) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
- 3) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 4) ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

หาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วไปทดสอบใช้ (Try – out) แก่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนโรงเรียนบ้านดงเสือเหลือง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.965

นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้ว เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อขอความเห็นชอบและจัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้แจกกลุ่มตัวอย่างจริงในการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสืออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากศูนย์บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์พิจิตร แล้วเสนอต่อผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร ที่กำหนดให้เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลต่อไป

2. ผู้ดำเนินการวิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแจกแบบสอบถามและสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มตัวอย่างคือเด็กและเยาวชน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียน ทั้งโรงเรียน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร จำนวน 341 ชุด ในการแจกแบบสอบถาม ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามไปแจกและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ระหว่างเดือนมกราคม ถึงเดือนกรกฎาคม 2567 รวม 7 เดือน

สรุปผลการวิจัย

ตารางที่ 1 รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรมต้นแบบในอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม		จำนวน	ร้อยละ
เพศ			
	ชาย	89	23.90
	หญิง	252	67.70
รวม		341	100

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม		จำนวน	ร้อยละ
ระดับการศึกษา			
	มัธยมต้น	167	44.90
	มัธยมปลาย	174	46.80
รวม		341	100

พบว่า เด็กและเยาวชนที่มีเพศ และการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรมต้นแบบในอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.36$, $S.D. = 0.35$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีค่าเฉลี่ยในระดับมากทุกด้าน โดย ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$, $S.D. = 0.46$) และ ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ที่มีค่าเฉลี่ยมาก คือ ($\bar{X} = 4.24$, $S.D. = 0.34$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สรุปได้ดังนี้

1) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา มีความคิดเห็นต่อสภาพรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรมต้นแบบในอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$, $S.D. = 0.46$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก โดย สถานศึกษาสนับสนุน ความสามารถในการใช้ห้องปฏิบัติการส่งเสริมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยมาก คือ ($\bar{X} = 4.54$, $S.D. = 0.50$) และสถานศึกษาส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาสาระและจุดประสงค์วิชาพระพุทธศาสนา ที่มีค่าเฉลี่ยมาก คือ ($\bar{X} = 4.37$, $S.D. = 0.60$) ตามลำดับ

2) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา มีความคิดเห็นต่อสภาพรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรมต้นแบบในอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.39$, $S.D. = 0.40$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก โดย สถานศึกษาส่งเสริมความสามารถในการนำหลักธรรมมาพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยมาก คือ ($\bar{X} = 4.50$, $S.D. = 0.50$) และสถานศึกษาสนับสนุนความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น บรรยาย สาธิต แสดงบทบาทสมมติ ที่มีค่าเฉลี่ยระดับมาก คือ ($\bar{X} = 4.31$, $S.D. = 0.53$) ตามลำดับ

3) ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้สถานศึกษา พบว่า ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา มีความคิดเห็นต่อสภาพรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรมต้นแบบในอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.24$, $S.D. = 0.34$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก โดย สถานศึกษาส่งเสริมความสามารถในการใช้ห้องปฏิบัติการส่งเสริมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยระดับมาก คือ ($\bar{X} = 4.48$, $S.D. = 0.50$) และสถานศึกษาสนับสนุนความสามารถในการเลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสมในการประกอบบทเรียน ที่มีค่าเฉลี่ยมาก คือ ($\bar{X} = 4.23$, $S.D. = 0.56$) ตามลำดับ

4) ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ พบว่า ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา มีความคิดเห็นต่อสภาพรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรมต้นแบบในอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.24$, $S.D. = 0.34$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก โดย สถานศึกษาส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น บรรยาย สาธิต แสดงบทบาทสมมติ มีค่าเฉลี่ยมาก คือ ($\bar{X} = 4.80$, $S.D. = 0.40$) และสถานศึกษาส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาและส่งเสริมตามสถานการณ์ที่เป็นจริง ที่มีค่าเฉลี่ยระดับมาก คือ ($\bar{X} = 3.87$, $S.D. = 0.56$) ตามลำดับ

2. ผลเปรียบเทียบรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรมต้นแบบในอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร สรุปได้ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 เด็กและเยาวชนที่มีเพศต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรมต้นแบบในอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

พบว่าเด็กและเยาวชนที่มีเพศต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรมต้นแบบในอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวม ($t = 1.16$, $Sig. = 0.08$) ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกันทุกด้าน

สมมติฐานข้อที่ 2 เด็กและเยาวชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรมต้นแบบในอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

พบว่าเด็กและเยาวชนที่มีรูปแบบการบริหารจัดการต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรมต้นแบบในอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวม ($t = 1.50$, $Sig. = 0.077$) ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกันทุกด้าน

ผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ เพศ การศึกษา มีระดับความคิดเห็นต่อรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรมต้นแบบในอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และ 0.01 จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรมต้นแบบในอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

ผลการวิจัย พบว่า ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะซึ่งเป็นประโยชน์ต่อรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรมต้นแบบในอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร ซึ่งจำแนกเป็นรายด้านดังนี้

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาในสถานศึกษาพบว่า ปัญหา อุปสรรค ขาดการศึกษาอย่างเป็นระบบเพื่อทำความเข้าใจตนเองและสังคม โดยการปฏิบัติตามหลักของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาอื่นที่ตนนับถือด้วยสำนึกที่ดี

2. ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาพบว่า ปัญหา อุปสรรค ทำให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตนตามหลัก พระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์ หลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานความรู้

3. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้พบว่า ปัญหา อุปสรรค ขาดการเรียนรู้ได้ง่ายขึ้นและเข้าใจข้อเท็จจริงในเนื้อหาอย่างแท้จริงในรูปของการเกิด Concept เข้าใจหลักการสำคัญ และมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในแนวทางที่ดีขึ้นตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

4. ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้พบว่า ปัญหา อุปสรรค ขาดการเรียนรู้ที่แท้จริง ทำให้ผู้เรียนได้ใช้วิธีการ เครื่องมือ และวัสดุจำเป็นอย่างต่างๆ ในสถานการณ์จริงเพื่อแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับชีวิต และมีความสำคัญในชุมชน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรมต้นแบบในอำเภอบางมูลนากจังหวัดพิจิตร มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปราย ตามความมุ่งหมายของการวิจัย ได้ดังนี้

1. สภาพรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรมต้นแบบในอำเภอบางมูลนากได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาในสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้และด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ในภาพรวมมี

ปัญหาในระดับมาก ($\bar{X}=4.22$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา สถานศึกษาส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาสาระและจุดประสงค์วิชาพระพุทธศาสนา ส่งเสริมการศึกษาอย่างเป็นระบบเพื่อทำความเข้าใจตนเองและสังคม โดยการปฏิบัติตนตามหลักของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาอื่นที่ตนนับถือด้วยสำนึกที่ดี ที่ได้รับการปลูกฝัง การพัฒนาระบบความคิด พิจารณา ไตร่ตรองก่อนตัดสินใจทำสิ่งใด ๆ ทำให้เป็นผู้มีจิตใจดีที่ส่งผลต่อการคิดดี เป็นประโยชน์และสร้างสันติสุข ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระวสันต์ ธีรวิโร (เกษงาม) (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ศึกษาสภาพการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาพระพุทธศาสนาของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19 “จากการศึกษาพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและรายข้อ ระดับมากการประเมินสภาพการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาพระพุทธศาสนาและสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระปลัดณรงค์ธรรม กตรมโม (หงษ์สิบสอง)(2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารตามหลักพุทธธรรม โรงเรียนมัธยมศึกษาภาคเหนือตอนล่าง” จากการศึกษาพบว่า สภาพการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคเหนือตอนล่าง พบว่า ผู้บริหารมีการพัฒนาภาวะผู้นำในการบริหารงาน

2. ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาสถานศึกษานับสนุนความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น บรรยาย สาธิต แสดงบทบาทสมมติ สนับสนุนให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตนตามหลัก พระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ มีคุณธรรม จริยธรรม และ ค่านิยมอันพึงประสงค์ หลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานความรู้เป็นเครื่องกำหนดคุณภาพการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระปลัดณรงค์ธรรม กตรมโม (หงษ์สิบสอง) (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารตามหลักพุทธธรรม โรงเรียนมัธยมศึกษาภาคเหนือตอนล่าง” จากการศึกษาพบว่า และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เป็นโครงสร้างที่ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ 1. ส่วนนำ ที่ประกอบด้วย 1) ความเป็นมาและความสำคัญของภาวะผู้นำ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 2. ส่วนเนื้อหา ประกอบด้วย 1) การบริหารงาน 4 งาน คืองานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคคล และงานบริหารทั่วไป 2) หลักธรรม สัปปุริสธรรม 7 และส่วนที่ 3 เจาะลึกความสำเร็จ เพื่อให้ผู้บริหารได้นำไปใช้ แสวงหาวิธีการและหลักการที่เหมาะสมในการพัฒนา และพัฒนาตนเอง ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารตามหลักพุทธธรรม

3. ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อสถานศึกษานับสนุนความสามารถในการเลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสมในการประกอบบทเรียน สนับสนุนผู้เรียน เรียนรู้ได้ง่ายขึ้นและเข้าใจข้อเท็จจริงในเนื้อหาอย่างแท้จริง ในรูปของการเกิด Concept เข้าใจหลักการสำคัญ และมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในแนวทางที่ดีขึ้นตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระสมหมาย สิริภทโท(ไทยานนท์)(2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ศึกษาประสิทธิผลการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์” อยู่ในระดับมากทุกด้าน ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักเรียนต่อการพัฒนาประสิทธิผลการสอนวิชาพระพุทธศาสนา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระอธิการเสงี่ยม ปญญาวุฒ โธ (อินทร์คำ) (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดเชียงราย” จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของนักเรียน ได้แก่ เพศ, อายุ และผลการเรียน มีผลให้ความคิดเห็นที่มีต่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ปัญหา อุปสรรคที่มีต่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนท่ามะกา วิทยาคม อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า นักเรียนบาง

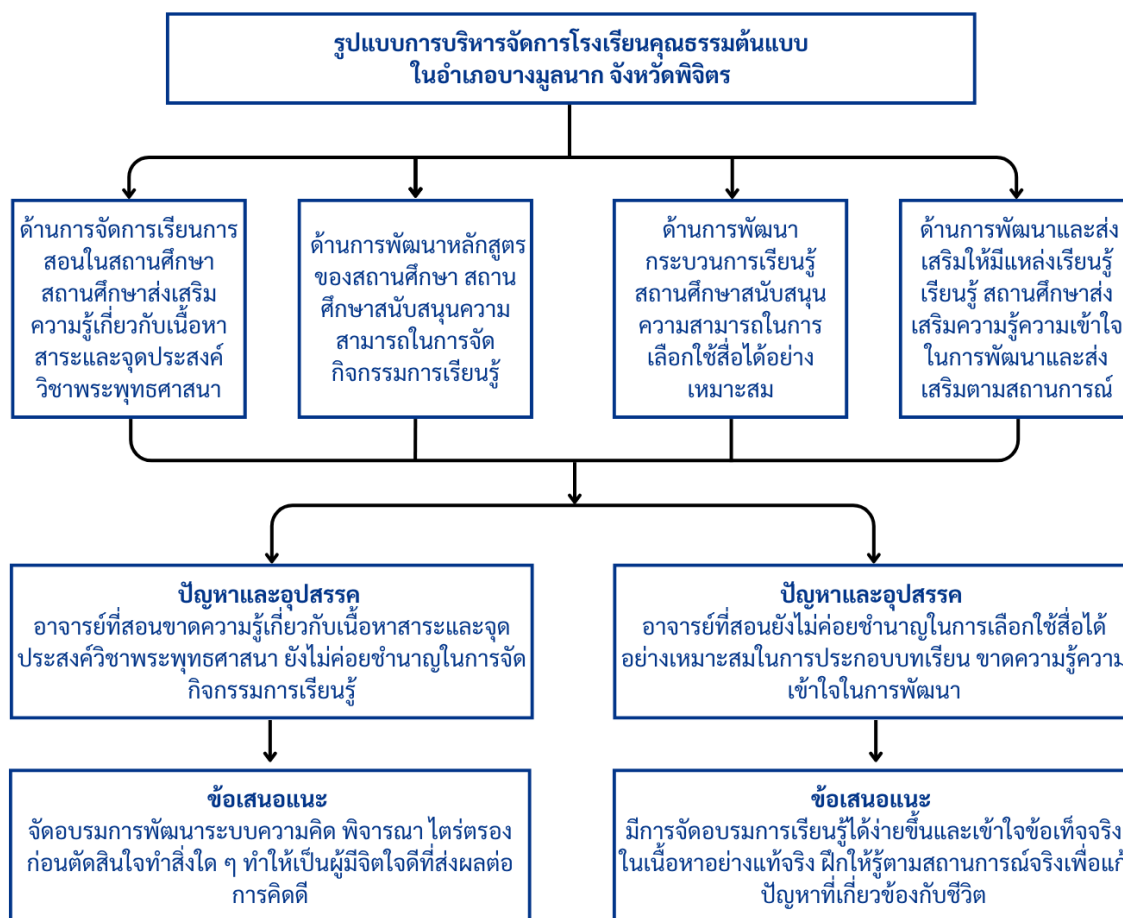

คนไม่ขยันเรียน นักเรียนบางคนไม่เห็นคุณค่าของเงิน นักเรียนบางคนลอกการบ้านเพื่อน นักเรียนบางคนขาดวินัยต่อตนเองและผู้อื่น นักเรียนบางคนพูดจาไม่สุภาพเป็นประจำ

4. ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ สถานศึกษาส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาและส่งเสริมตามสถานการณ์ที่เป็นจริง พัฒนาสภาพความเป็นจริง นั้นช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่แท้จริง ทำให้ผู้เรียนได้ใช้วิธีการ เครื่องมือ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระเทพญาณ จนทวนโณ (ปัญญาแก้ว) (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ ศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนววิถีพุทธของโรงเรียนบ้านสะบั้ง ตำบลม่วงน้อย อำเภอบ้านม่วง จังหวัดลำพูน” จากการศึกษาพบว่า โรงเรียนวิถีพุทธคือโรงเรียนปกติทั่วไปที่นำหลักธรรมพระพุทธศาสนา มาใช้หรือประยุกต์ใช้ในการบริหารและการพัฒนาผู้เรียนโดยรวมของสถานศึกษาโดยเน้นกรอบการพัฒนาตามหลักไตรสิกขาอย่างบูรณาการ ผู้เรียนได้เรียนรู้พัฒนาการกิน อยู่ ดู ฟัง โดยผ่านกระบวนการทางวัฒนธรรม แสวงปัญญา และมีวัฒนธรรม เมตตาเป็นรากฐานการดำเนินชีวิต โรงเรียนวิถีพุทธดำเนินการพัฒนาโดยใช้หลักไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญาอย่างบูรณาการ

องค์ความรู้การวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง “รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรมต้นแบบในอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร” ผู้วิจัยได้ศึกษาวิจัยหลักการที่เกี่ยวข้อง แนวคิดที่เกี่ยวข้อง ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

แผนภาพที่ 1 สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ในการศึกษาวิจัย เรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรมต้นแบบในอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ผู้บริหารควรมีการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรมต้นแบบ และผู้บริหารในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา กับคุณภาพของการจัดการศึกษา เพื่อที่จะได้ข้อมูลการค้นคว้าที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป
2. ผู้บริหารควรศึกษาและวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรมต้นแบบ และผู้บริหารในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ
3. ผู้บริหารควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนานักเรียนเพื่อรับผิดชอบรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรมต้นแบบ และผู้บริหารในการจัดการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา

ข้อเสนอแนะในเชิงปฏิบัติ

จากผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ส่งเสริมการศึกษาอย่างเป็นระบบเพื่อทำความเข้าใจตนเองและสังคม โดยการปฏิบัติตนตามหลักของพระพุทธศาสนา
2. ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น บรรยาย สาธิต แสดงบทบาทสมมติ สนับสนุนให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตนตามหลักพระพุทธศาสนา
3. ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้สถานศึกษา สนับสนุนผู้เรียน เรียนรู้ได้ง่ายขึ้นและเข้าใจ ข้อเท็จจริงในเนื้อหาอย่างแท้จริงในรูปของการเกิด เข้าใจหลักการสำคัญ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรมต้นแบบในอำเภอบางมูลนากเขตอื่นๆ ว่ามีความเหมือนกัน หรือแตกต่างกันจากการวิจัยครั้งนี้
2. ควรศึกษารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรมต้นแบบในอำเภอบางมูลนากเขตอื่นๆ ว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร
3. ควรศึกษารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรมต้นแบบในอำเภอบางมูลนากเขตอื่นๆ ว่ามีปัญหาอะไรสำคัญที่ต้องแก้ไขเป็นการเร่งด่วน เพื่อเป็นแนวทางแก้ไขที่ยั่งยืน

บรรณานุกรม

- ทิพย์สิริ กาญจนาวาสี และศิริชัย กาญจนาวาสี. (2564). *วิธีวิทยาการวิจัย*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ทันใจ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สุวิริยาสาน.
- พระเทพวิญญู จันทวณโณ (ปัญญาก้าว). (2562). *ศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนววิถีพุทธของโรงเรียนบ้านสะปึ่ง ตำบลม่วงน้อย อำเภอบางซาง จังหวัดลำพูน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต พระพุทธศาสนา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระปลัดฉัตรธรรม กตรมโม (หงษ์สีบสอง). (2562). *รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารตามหลักพุทธธรรม โรงเรียนมัธยมศึกษาภาคเหนือตอนล่าง*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต พุทธบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- พระมหาวัฒนา โชติบุญ (รัตนนท์). (2562). ศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามแนวคิด "ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้" ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25. (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต การสอนสังคมศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. 2542. (25 สิงหาคม 2542). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 116. ตอนที่ 74 ก. หน้า 1-23.
- พระวสันต์ อีรวโร (เกษม). (2562). ศึกษาสภาพการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนการสอน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19. (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต การสอนสังคมศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระสมหมาย สิริภุทโ (ไถยอนนท์). (2562). ศึกษาประสิทธิผลการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอน ศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตร มหาบัณฑิต พุทธบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระอธิการเสงี่ยม ปัญญาวุฒ (อินทร์คำ). (2561). รูปแบบการพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ ศึกษา ในจังหวัดเชียงราย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต การจัดการเชิงพุทธ). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- อมรา เล็กเรณสินธุ์. (2542). คุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้บริหาร. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สมาธรรม